

TOESPRAAK GEERT BOURGEOIS

Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme

MediaNet Vlaanderen, 17 januari 2008, Asse

Voorzitter, dames en heren,

De mondialisering maakt de economie steeds meer innovatiegedreven.

De mediasector vormt daar geen uitzondering op, integendeel. Als er een sector is waar innovatie centraal staat, dan is het wel die. De media zijn het schoolvoorbeeld van een wereld die door de technologische evoluties razendsnel evolueert. De nieuwe media van gisteren zijn vandaag al 'oud' en soms ook al 'out'. De nieuwe media van morgen bestaan vandaag allicht nog niet eens.

Maar aan de leden van het Vlaams innovatienetwerk voor de media moet ik het belang van innovatie voor hun sector uiteraard niet onderstrepen. Mijn punt is dat het Vlaams mediabeleid door de

razendsnelle evoluties in de sector al even innovatiegedreven is geworden als de sector zelf.

Als Vlaams minister van Media heb ik de taak zo kort mogelijk op de bal te spelen. Als beleidsmaker wil ik voorkomen dat een verouderde wetgeving onbedoelde hindernissen opwerpt die nieuwe ontwikkelingen in de sector belemmert of zelfs tegenhoudt. Het gevolg is dat we de mediadecreten en besluiten om de haverklap moeten aanpassen, wat de coherentie ervan niet ten goede komt. Vandaar dat ik de omzetting van de nieuwe Europese richtlijn 'audiovisuele mediadiensten' wil aangrijpen om nog dit jaar tot een volledige herziening van de gecoördineerde mediadecreten te komen.

Op dit geplande huzarenstukje kom ik zo dadelijk terug. Maar eerst wil ik ingaan op het tweede belangrijke punt dat op mijn media-agenda voor dit jaar staat: de digitalisering van de ether.

De Vlaming beschikt vandaag over diverse technologieën waarmee hij naar televisie kan kijken. Er is kabeltelevisie, analoog en digitaal, IP-televisie (via Belgacom), satelliettelevisie (via TV Vlaanderen) en ten slotte ook nog ethertelevisie, alweer zowel analoog als digitaal.

Ehertelevisie is vandaag een exclusieve aangelegenheid van de openbare omroep. Daarin komt verandering. Vlaanderen heeft in 2006 in Genève formeel de gebruiksrechten verworven voor 7 dekkingen in het frequentiespectrum voor digitale televisie en 3 dekkingen voor digitale radio.

De Vlaamse Regering stelt deze frequentiebanden ter beschikking van de markt. Parallel daarmee loopt de verzelfstandiging van het zenderpark van de VRT, mee op vraag van de VRT zelf. Dit zal het ook voor andere mediaspelers mogelijk maken om voor de distributie van hun omroepsignalen de digitale ether te gebruiken. Tegelijk zal op 3 november van dit jaar een punt worden gezet achter de analoge etheruitzendingen voor televisie.

Met het oog op de verzelfstandiging van haar zenderpark zal de openbare omroep, in een eerste fase, een dochter oprichten die de

transmissieactiviteiten overneemt. In een tweede fase zal die dochter wordt afgestoten.

De Vlaamse Regering besliste dat op dat ogenblik de PMV, de Participatiemaatschappij Vlaanderen, een strategisch minderheidsaandeel van 25 procent plus 1 aandeel in het zenderparkbedrijf zal nemen.

In de beheerovereenkomst met de VRT is afgesproken dat de opbrengst van de verkoop van het zenderpark naar de openbare omroep gaat. Ook de opbrengst van verkoop van de voor Vlaanderen beschikbare digitale etherfrequenties is volgens diezelfde beheerovereenkomst voor de VRT.

De frequenties zullen geleidelijk op de markt gebracht worden en aan de gegadigden toegekend worden na een schoonheidswedstrijd of beauty contest.

De analoge televisie-uitzendingen worden, zoals reeds gezegd, op 3 november van dit jaar stopgezet. Dat is relatief snel, maar een snelle afschakeling biedt onmiskenbaar een aantal voordelen.

Een eerste pluspunt is dat er snel spectrum ter beschikking zal komen voor experimenten, ondermeer met nieuwe vormen van mobiele digitale televisie. Die experimenten zullen er op hun beurt toe leiden dat bedrijven, ook Vlaamse, snel nieuwe digitale producten en diensten zullen ontwikkelen en aanbieden. Waardoor de Vlaming snel toegang zal krijgen tot een competitief, evenwichtig en marktgedreven aanbod van verschillende vormen van digitale TV. Een ander voordeel is dat de openbare omroep sneller verlost wordt van de energie- en onderhoudskosten voor een verouderd analoog zenderpark. Ten slotte zullen er door de analoge afschakeling ook meer digitale radiokanalen ter beschikking kunnen worden gesteld, wat de kansen voor bijkomende landelijke radio zal verhogen.

Maar een snelle afschakeling betekent niet een overhaaste afschakeling. We hebben de operatie grondig voorbereid. Zo heeft de Onderzoeksgroep Media en ICT van de Universiteit Gent op mijn vraag een onderzoek gevoerd naar het profiel van de antennekijker. Dat onderzoek heeft tot een aantal opvallende resultaten geleid.

In tegenstelling tot wat vermoed kon worden, is het gros van de antennekijkers eerder bemiddeld. Ze kijken met een analoge antenne naar TV, niet om financiële redenen, maar uit overtuiging. Dat maakt ook dat ze na de analoge afschakeling via antenne graag gratis naar hetzelfde aanbod zouden willen blijven kijken.

Uit de studie blijkt nog dat er over de afschakeling bij het antennekijkende volkje nog heel wat onwetendheid en onzekerheid heerst. Die willen we wegnemen met een intensieve communicatiecampagne.

De campagne moet in de eerste plaats uiteraard de analoge antennekijkers zelf bereiken. Maar hiernaast willen we ook de handelaars in elektrotoestellen en sociale doelgroepen, zoals ouderen en tweedeverblijvers, informeren. Het wordt een campagne in twee golven, uitgewerkt door het bureau Absoluut in nauwe samenwerking met de VRT. De eerste golf is voor dit voorjaar, de tweede golf volgt in het najaar.

Een digitale ether kan niet zonder digitaal frequentieplan. De Vlaamse Regering keurde dit al op 12 oktober 2007 goed. Toch zal het maar

geleidelijk in werking kunnen treden. Want voor een volledige inwerkingtreding moeten ook de buurlanden analoog afgeschakeld zijn.

De frequenties zullen dus gradueel naar de markt worden gebracht, afhankelijk van de noden en opportuniteiten.

De Vlaamse Regering werkt momenteel nog aan een besluit dat de procedure vastlegt voor het verkrijgen van een vergunning voor de exploitatie van digitale etherTV. Dit besluit zal het algemene principe van de verdeling via vergelijkende toets bevestigen.

Hiernaast zal de Vlaamse Regering op korte termijn ook een besluit uitvaardigen over de organisatie van de analoge afschakeling. In dit besluit zullen de analoge televisiefrequenties die de VRT in het verleden toegekend kreeg, worden teruggenomen.

Ter afsluiting van dit eerste luik van mijn toespraak wil ik nog even wijzen op de grote principes van mijn beleid voor de digitale ether.

1. De frequenties die Vlaanderen in Genève toegewezen kreeg, zullen hier enkel gebruikt worden voor digitale omroep en niet voor mobiele telecomdiensten.

2. Bij de verdeling van het digitale spectrum moeten alle geïnteresseerde marktpartijen een eerlijke kans krijgen om een voorstel te doen. Er worden a priori geen voorstellen uitgesloten.
3. Het is in Vlaanderen niet nodig om een keuze te maken tussen DVBT en DVBH. Vlaanderen heeft voldoende frequentieruimte ter beschikking om beide technologieën volop kansen te geven.
4. De uitbouw van de digitale ether in Vlaanderen moet snel gaan.

Het spreekt voor zich dat de digitale ether maar tot snelle wasdom kan komen als de leveranciers van nieuwe mediaproducten en diensten kunnen werken binnen een minstens eigentijds en liefst zelfs vooruitstrevend decretaal kader. Dat brengt mij bij mijn tweede grote, belangrijke mediabeleids punt voor dit jaar: de volledige herziening van de gecoördineerde mediadecreten.

De onmiddellijke aanleiding voor deze herziening is de omzetting van de Europese richtlijn 'audiovisuele mediadiensten'. Een minstens even belangrijke reden is dat onze bestaande mediadecreten verouderd zijn. Net als Europa nood had aan een nieuwe mediarichtlijn, hebben wij nood

aan een nieuw regelgevend kader waarbinnen de media kunnen opereren. Ik hoop dat dit kader, richtlijnomzetting inbegrepen, er tegen eind dit jaar staat.

De Vlaamse decreten betreffende de radio-omroep en de televisie (laatst gecoördineerd -ik koesterde toen nog illusies- door het besluit van de Vlaamse regering van 4 maart 2005) zijn een verzameling van afzonderlijke decreten en besluiten die sinds de jaren tachtig werden uitgevaardigd. De voorbije jaren moest telkens opnieuw ad hoc in deze decreten worden ingegrepen om ze, zo goed en kwaad als dat ging, aan te passen aan de snelle evolutie van mediatechnologieën, -toepassingen en -markten. De formulering is vaak niet accuraat genoeg en voldoet te weinig aan wetgevingstechnische kwaliteitsnormen. Het toepassingsgebied is onduidelijk.

Vaak is de tekst ook te beschrijvend. Op bepaalde vlakken is de regelgeving ook achterhaald en is het begrippenkader duidelijker te formuleren.

Het is de hoogste tijd om het decretale kader te verduidelijken en te vereenvoudigen. Ik streef hierbij naar flexibiliteit en soepelheid zodat een snelle ontwikkeling van (nieuwe) diensten mogelijk wordt en een gezonde, concurrentie tussen aanbieders bevorderd wordt.

Het Interdisciplinair Centrum voor Recht en ICT (ICRI) van de KULeuven kreeg van mij de opdracht de herziening van de mediaregelgeving voor te bereiden. Dat leidde tot de Arkade-studie.

Over de studie zelf ben ik zeer te spreken. Over het letterwoord veel minder; dat werd er echt met de haren bijgesleurd. Arkade staat voor 'Studie naar een nieuwe Aanpak van het Regelgevend Kader voor media in Vlaanderen: Analyse DROT & Evaluatie toekomstscenario's'. Waarbij DROT op zijn beurt een letterwoord is dat staat voor 'Decreten betreffende Radio-Omroep en TV'. Maar deze opmerking geheel ter zijde.

Terug naar de resultaten van de studie. Volgens de Leuvense onderzoekers is het aangewezen de algemene beleidsdoelstellingen

expliciet in het decreet op te nemen. Dit draagt bij tot de transparantie en leesbaarheid van het decreet.

Voorbeelden van dergelijke beleidsdoelstellingen zijn: vrijheid van meningsuiting, recht op informatie, pluralisme, rechtszekerheid, bescherming van minderjarigen, bescherming van de menselijke waardigheid, mediageletterdheid, integratie van mensen met een handicap en het stimuleren van de ontwikkeling van de mediasector.

Voorts vragen de onderzoekers het toepassingsgebied van de Vlaamse mediadecreetgeving duidelijk af te bakenen. Ze suggereren het huidige toepassingsgebied te verruimen met de 'user generated content'.

Verder beveelt de studie aan om het nieuwe mediadecreet op te bouwen rond de verschillende taken die de diverse aanbieders van producten en/of diensten in een digitale mediaomgeving vervullen. Meer concreet zou een onderscheid gemaakt moeten worden tussen het maken, het aanbieden en het verspreiden van media-inhoud. Een regelgevend kader

dat dit onderscheid maakt, biedt de overheid volgens de onderzoekers meer mogelijkheden om op een efficiënte en accurate wijze haar beleidsdoelstellingen te realiseren. Rechten en plichten van de markspelers kunnen in dit model veel beter op de doelstellingen van het overheidsbeleid worden afgestemd.

Verder beveelt het Arkade-rapport aan om bij het uitwerken van een decreet rekening te houden met mogelijke wijzigingen in de machtsverhoudingen tussen de verschillende spelers binnen de sector, bijvoorbeeld tussen de omroepen en de netwerkoperatoren. De regels moeten flexibel genoeg zijn om dergelijke wijzigingen op te kunnen vangen.

Om de mediadecreetgeving te vereenvoudigen, is het volgens het Leuvens centrum ook aangewezen om niet langer te werken met

categorieën van aanbieders, die elk eigen verplichtingen hebben, verplichtingen die in de praktijk bovendien vaak overlappend blijken te zijn. Veel eenvoudiger is het om de doelstellingen die de overheid met die verplichtingen wil realiseren zo veel mogelijk op een algemene wijze te formuleren.

Verder verwacht het ICRI nogal veel van co- en zelfregulering, wat overigens volledig in de lijn ligt van de Europese richtlijn Audiovisuele mediadiensten en van mijn beleid.

Ten slotte adviseren de onderzoekers om de procedure voor de VRM, de Vlaamse Regulator voor de Media, te evalueren. Intussen heb ik ICRI de opdracht gegeven die evaluatie ook effectief te verrichten.

Ik ben er mij van bewust dat de volledige herziening van de gecoördineerde mediadecreten een ambitieus project is. In feite gaat het om een drieledige opgave. In de eerste plaats moet worden nagegaan of de algemene opbouw en structuur van deze decretale tekst nog

houdbaar zijn en of er, in het licht van toekomstige ontwikkelingen niet beter een andere indeling gehanteerd wordt.

Daarnaast moeten artikelen worden toegevoegd en gewijzigd in functie van de omzetting van de richtlijn audiovisuele mediadiensten. Ten slotte moeten we ook nog elk bestaand artikel tegen het licht gaan houden en ons daarbij de vraag stellen of het nog reden van bestaan heeft en of het niet eenvoudiger kan worden geformuleerd.

Mijn administratie is al volop bezig met deze oefening, onder begeleiding van een stuurgroep bestaande uit mensen van mijn kabinet, van de administratie Media, van de Vlaamse Regulator voor de Media en van het ICRI. De administratie brengt tweewekelijks verslag uit aan de stuurgroep. Deze laatste vergadert maandelijks. Hij formuleert de beleidsopties die moeten voorop staan, de accenten die gelegd moeten worden en de nuances die aangebracht moeten worden. Daarnaast houdt de stuurgroep ook toezicht op de timing van de werkzaamheden.

Het is alvast mijn bedoeling om voor het zomerreces van dit jaar een eerste tekstvoorstel aan de Vlaamse Regering voor te leggen.

De algemene herziening van de mediadecreten gaat uit van een aantal assumpties. Ik noem er twee.

1. Er wordt niet geraakt aan het hoofdstuk over de VRT, behalve waar nodig voor de coherentie van het begrippenkader.

De regelgeving voor de VRT werd immers eerder al grondig gewijzigd.

Het lijkt me niet wenselijk daar nu op terug te komen.

2. We kiezen voor één decreet dat betrekking heeft op radio, televisie en andere omroepdiensten en niet voor afzonderlijke decreten per medium.

De optie voor één decreet is ongetwijfeld de meest coherente, maar zeker niet de gemakkelijkste. De richtlijn audiovisuele mediadiensten bijvoorbeeld is niet van toepassing op radio en teletekst. Wij zullen de richtlijn dus moeten omzetten in een geïntegreerde tekst en moeten bekijken in hoeverre de principes uit de richtlijn in Vlaanderen ook kunnen /moeten worden toegepast op radio. Het spreekt voor zich dat het begrippenkader hierbij grondig zal moeten worden herbekeken: het moet niet alleen in overeenstemming zijn met de Europese richtlijn, maar

er moet ook aandacht besteed worden aan de samenhang tussen de definities en aan de houdbaarheid ervan in nieuwe mediaomgevingen.

Maar gezien de snelle evolutie in medialand, zal die houdbaarheid hoe dan ook beperkt zijn. De tijd dat wetgeving gemaakt kon worden die de eeuwen trotseert, behoort definitief tot het verleden.

Het wettelijke land holt steeds meer het werkelijke land achterna en dat is zeker zo in medialand. Sinds ik minister ben, hebben we de Vlaamse gecoördineerde mediadecreten al niet minder dan negen keer moeten aanpassen. Dat is gemiddeld drie keer per jaar.

De Vlaamse Regering heeft in dezelfde periode nog eens minstens negen besluiten in het domein van de radio en de televisie uitgevaardigd.

Ik ben er mij dus van bewust dat zelfs de best onderbouwde en toekomstgerichte herziening van de mediadecreetgeving in een allicht niet zo verre toekomst opnieuw aan herziening toe zal zijn. Maar dit is geen reden om bij de pakken te blijven zitten. Als overheid hebben we de plicht de kloof tussen het werkelijke en wettelijke land permanent zo klein mogelijk te houden. Zodat we in het Vlaamse digitale

medialandschap van vandaag maximale mogelijkheden creëren voor zowel producenten als gebruikers.

Hoe de mogelijkheden gemaximaliseerd kunnen worden, daar wil ik met de mediasector graag verder van gedachten over wisselen. Niet dat we het altijd eens zullen zijn of worden. Maar zelfs al verschillen we af en toe wat de voorgestelde middelen betreft, we delen wel, en dat is veruit het belangrijkste, hetzelfde doel: we willen van Vlaanderen een vooruitstrevend medialand maken waar alle spelers volop kansen krijgen. Laat ons daar in 2008 dan ook samen voor gaan.

